

DODATEK K ŠVP PLATNÝ OD 1.9. 2013

5.5. ČLOVĚK A SPOLEČNOST

5.5.1. Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výuka dějepisu otevírá žákům pohled na hlavní období dějinného vývoje lidstva a vlastního národa, seznamuje je s významnými historickými událostmi a osobnostmi, které ovlivnily život předcházejících generací a mají význam i pro orientaci v současném společenském životě.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6.- 9. ročníku 2 hodiny týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:

- rozvíjení vlastního historického vědomí
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- získávání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému
- chápání souvislostí mezi celospolečenským děním a životem lidí vlastního regionu i souvislostí mezi národními a světovými dějinami

K specifickým možnostem výuky dějepisu na základní škole patří i formování takových postojů, jako je úcta ke kulturnímu dědictví lidstva a vlastního národa, k duchovním a materiálním výtvarům minulosti, snaha o ochranu historických a kulturních památek, smysl pro etnické, náboženské a kulturní odlišnosti jiných národů, jejich respektování, pochopení přínosu těchto národních specifíků pro současný multikulturní svět, pochopení potřeby života v míru jako prvořadé potřeby a jako jediné humánní možnosti řešení současných globálních problémů lidstva.

Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

zeměpis – orientace v prostoru, územní rozsah států,...

matematika, fyzika, přírodopis, chemie – vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky,...

výtvarná výchova – stavební slohy, umělecká díla, významní umělci,...

hudební výchova – vývoj hudebních projevů, významní skladatelé,...

jazyky – významní spisovatelé a jejich tvorba,...

občanská výchova – člověk a společnost, stát a státní zřízení, lidská a občanská práva, volební systém,...

tělesná výchova – odkaz řecké kultury, olympijské hry,...

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata:

VDO – občan, občanská společnost a principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

MKV – kulturní diference a etnický původ

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

KOMPETENCE K UČENÍ

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vede k zamyšlení nad historickým vývojem

Žák

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí,
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Učitel

- zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika,)
- zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Žák

- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Učitel

- vede žáky přesnému a výstižnému vyjadřování
- zařazuje do výuky diskuzi
- vede žáky k věcnému argumentování
- vede žáky k práci s různými typy textů
- vede k využívání informačních a komunikačních prostředků

Žák

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů,...
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Učitel

- vytváří příznivé klima třídy
- dodává žákům sebedůvěru
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Žák

- účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhým při řešení daného úkolu,

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Učitel

- reflektuje při výuce společenské i přírodní dění
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví

Žák

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Učitel

- požaduje dodržování dohodnuté kvality práce
- umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi

Žák

- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- využívá svých znalostí v běžné praxi

DĚJEPIS - 6. ROČNÍK		
Dotace: 2, povinný	POZNÁMKY	
VÝSTUPY	UČIVO	<i>Průřezová témata</i>
ÚVOD DO DĚJEPISU		
<ul style="list-style-type: none"> • osvojí si práci s časovou přímkou • dokáže pracovat s pojmy prostor, čas 	- historický čas a prostor	
<ul style="list-style-type: none"> • osvojí si základní periodizaci dějin • uvede konkrétní příklady zdrojů • informací o minulosti a pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány 	- získávání informací o dějinách; historické prameny; muzea, galerie, archivy	<i>archivy, muzea, knihovny v regionu</i>
<ul style="list-style-type: none"> • uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků 	- význam zkoumání dějin	
PRAVĚK		
<ul style="list-style-type: none"> • rozpozná vývojová stadia člověka • seznámí se způsoby obživy a 	STARŠÍ DOBA KAMENNÁ - způsob života jednotlivých vývojových typů člověka	

soužití lidí		
<ul style="list-style-type: none"> • pochopí podmínky a důsledky přechodu k zemědělství 	STŘEDNÍ DOBA KAMENNÁ - způsob života a obživy - počátky zemědělství	
<ul style="list-style-type: none"> • pochopí podmínky vzniku řemesel 	MLADŠÍ DOBA KAMENNÁ - způsob života a obživy - počátky řemesel	
<ul style="list-style-type: none"> • pochopí důsledky oddělení řemesel od zemědělství jako podmínky pro rozvoj obchodu • uvědomí si nerovnoměrnost vývoje v jednotlivých oblastech světa • chápe kulturní rozmanitost světa 	DOBA KOVŮ - rozvoj řemesel a obchodu - zánik rodové společnosti	
<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady archeologických kultur na našem území 	NAŠE ZEMĚ V OBDOBÍ PRAVĚKU	
STAROVĚKÉ CIVILIZACE		
<ul style="list-style-type: none"> • pochopí souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem starověkých států • seznámí se s podstatou společenského uspořádání • seznámí se s projevy náboženských představ • žák se seznamuje s významnými osobnostmi 	NEJSTARŠÍ STAROVĚKÉ CIVILIZACE A JEJICH ODKAZ - oblasti starověkého východu - charakteristické rysy oblasti - vývoj společnosti - náboženské představy - počátek písma a kultury - přínos starověkých civilizací	MKV EP
<ul style="list-style-type: none"> • pochopí podstatu antické demokracie • chápe přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury • uvědomuje si vlastní a občanskou identitu a nutnost respektovat identitu druhých • žák se seznamuje s významnými osobnostmi antiky 	ANTICKÉ ŘECKO - kořeny řecké civilizace - archaické a klasické období - Makedonie - helénismus	VDO OOSS PDFUZR
<ul style="list-style-type: none"> • učí se chápat formy státní moci • uvědomí si prolínání kulturních vlivů • uvědomí si význam křesťanství a jeho souvislost s judaismem • získá představu o životě a 	ŘÍM - království - republika - císařství - počátky křesťanství - římská kultura - rozpad římské říše	

<p>jednání osobností a společenských skupin</p> <ul style="list-style-type: none"> • žák se seznamuje s významnými osobnostmi antiky • popíše s pomocí mapy územní rozsah římské říše • dokáže porovnat barbarské civilizace se světem antiky 		
<ul style="list-style-type: none"> • uvědomí si rozdílný vývoj v různých částech Evropy 	<p>STŘEDNÍ EVROPA A NAŠE ZEMĚ V DOBĚ ŘÍMSKÉ</p>	

DĚJEPIS - 7. ROČNÍK		
Dotace: 2, povinný		POZNÁMKY
VÝSTUPY	UČIVO	Průřezová témata
STŘEDOVĚK		
<ul style="list-style-type: none"> • osvojí si periodizaci středověku • seznámí se s uspořádáním společnosti raně feudálního státu, formování národních států • učí se chápat úlohu křesťanství a víry • uvědomí si obohacení Evropy kulturními podněty z Orientu • seznámí se se státotvornou úlohou panovnických dynastií • uvědomí si duchovní odkaz patronů českých zemí • učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního i etnického • učí se chápat změny politické, hospodářské, sociální a kulturní, uvede příklady románské a 	<ul style="list-style-type: none"> - feudalismus - základní pojmy - nový etnický obraz Evropy - byzantská, franská říše - formování prvních státních celků v Evropě (Bulharsko, Kyjevská Rus, Polsko, Uhersko) - vývoj křesťanství - křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy - arabská říše - islám (Arabové, Turci) - první útvary na našem území (Sámova říše, Velká Morava, český stát v době knížecí), jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě - struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev - rozvoj řemesel a obchodu - vznik měst a jejich význam - konflikt mezi Anglií a Francií 	

<p>gotické kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznámí se s rozmachem českého státu a jeho významem ve střední Evropě 	<ul style="list-style-type: none"> - románské umění - gotická kultura a vzdělanost - český stát za vlády posledních Přemyslovců - nástup Lucemburků a vláda Karla IV. 	
RANÝ NOVOVĚK		
<ul style="list-style-type: none"> • seznámí se s problémy, které vedly ke kritice církve a vyústily v českou reformaci • uvědomí si okolnosti vzniku středoevropského soustátí • seznámí se s pojmy humanismus, renesance a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí • poznává důvody a význam objevných plaveb a důsledky pronikání evropských civilizací do nově objevených zemí • seznámí se s pojmem reformace, jejími příčinami a cíli • chápe podstatu pojmů absolutní moc, absolutismus 	<ul style="list-style-type: none"> - husitství - doba poděbradská - doba jagellonská - renesance, humanismus - zámořské objevy a počátky dobývání světa - reformace a její šíření Evropou - velmoci v 15. - 16. století (počátky absolutních monarchií) 	<p>MKV KD</p>

DĚJEPIS - 8. ROČNÍK		
Dotace: 2, povinný		POZNÁMKY
VÝSTUPY	UČIVO	<i>Průřezová témata</i>
DĚJINY NOVOVĚKU		
<ul style="list-style-type: none"> • uvědomí si okolnosti vzniku středoevropského soustátí • učí se chápat postavení českých zemí v habsburské monarchii i v podmínkách Evropy - rozdělení na katolický a reformační blok • chápe důsledky náboženské 	<ul style="list-style-type: none"> - český stát v předbělohorských poměrech (nástup Habsburků na český trůn) - české stavovské povstání 	

<p>nesnášenlivosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky • seznámí se se situací českých zemích a vybraných evropských zemí po třicetileté válce • chápe podstatu pojmů absolutní moc, absolutismus • osvojí si pojmy parlamentarismus a konstituční monarchie • rozpoznává projevy barokní kultury, uvede její představitele a příklady významných kulturních památek • chápe význam osvícenství jako významného myšlenkového předělu, který ovlivnil politický vývoj u nás v Evropě i na americkém kontinentu • ujasní si pojem osvícenský absolutismus • chápe pojem kolonie, uvědomí si význam boje za svobodu • uvědomí si rozpor mezi projevy absolutní moci a snahami nastupující buržoazie 	<ul style="list-style-type: none"> - třicetiletá válka - upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce - situace ve Francii, Rusku a Prusku - občanská válka v Anglii, vzestup Velké Británie - barokní kultura - rozvoj vzdělanosti v době osvícenství - české země za vlády Marie Terezie a Josefa II. - boj amerických osad za nezávislost, vznik USA - Velká francouzská revoluce, její průběh a význam pro Francii i evropské dějiny 	
<p>• DĚJINY 19. STOLETÍ (DO R. 1914)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • uvědomí si důsledky definitivního rozbití středověkých politických, hospodářských a společenských struktur • uvědomí si prudký rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> - napoleonské války a jejich důsledky - průmyslová revoluce, 	

<p>průmyslu jako předpoklad a katalyzátor společenských změn, dopad na životní prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> • chápe národní obrození jako jev celoevropský, jehož výsledkem je vytvoření novodobých národů jako důsledek změn ve vývoji společnosti • seznámí se s příčinami a průběhem českého národního obrození • uvědomí si význam obrozeneckých snah významných osobností • seznámí se s úsilím o vytvoření jednotlivých národních celků • uvědomí si dokončení boje jednotlivých skupin jako předpoklad ustavení moderních politických stran • chápe emancipační hnutí českého národa jako výrazný projev dané doby (snaha ohrožující existenci mnohonárodnostní monarchie) • chápe historický rozměr pojmu rasismus, antisemitismus • na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy • vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje 	<p>modernizace společnosti, změna sociální struktur</p> <ul style="list-style-type: none"> - národní hnutí velkých a malých národů - utváření novodobého českého národa (české národní obrození) - revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů - rok 1848 v Evropě a v Čechách procesy sjednocování v Německu a v Itálii - ústava, politické strany, občanská práva - postavení českých zemí v habsburské monarchii ve druhé polovině 19. stol., základní rysy české politiky, její představitelé - občanská válka v USA - politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva - kulturní rozrůzněnost doby 	<p>MKV</p>
---	---	-------------------

<p>jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla;</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií 	<ul style="list-style-type: none"> - konflikty mezi velmocemi, kolonialismus 	<p>KD</p>
--	---	-----------

DĚJEPIS - 9. ROČNÍK		
Dotace: 2, povinný		POZNÁMKY
VÝSTUPY	UČIVO	<i>Průřezová témata</i>
DĚJINY 20. STOLETÍ (1914 - 1945)		
<ul style="list-style-type: none"> • vnímá 1. pol. 20. stol. jako období dvou nejničivějších světových válek • na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky • chápe okolnosti vzniku samostatného Československa, jeho vnitřní a zahraniční situaci v období první republiky • rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů • uvědomí si změnu mezinárodněpolitických vztahů vznikem komunistického režimu, totalitarismu a vypjatého nacionalismu • chápe historický rozměr pojmů nacionalismus, extremismus, agrese a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv • uvědomí si souvislost mezi 	<ul style="list-style-type: none"> - první světová válka - situace v Rusku, ruské revoluce - politické, sociální a kulturní důsledky první světové války - vznik Československa - hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy Československa - mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. letech; vznik totalitních systémů - komunismus, fašismus, nacismus - důsledky pro Československo a svět - SSSR v meziválečném období - první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek 	

<p>nepříznivým stavem ekonomiky a tendencí řešit problémy extrémními způsoby</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí • vnímá rozmanitost projevů kultury a přínos národní a evropské kultury k tomuto odkazu • seznámí se s vnitřní a zahraniční politikou Československa v období druhé republiky, protektorátu • učí se úctě k odkazu účastníků odboje • vnímá 1. pol. 20. stol. jako období dvou nejničivějších světových válek • na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> - mezinárodně politická a hospodářská situace ve 30. letech; světová hospodářská krize a její důsledky - cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky - věda technika a vzdělání; sport a zábava před vypuknutím 2. světové války - Protektorát Čechy a Morava; domácí a zahraniční odboj - druhá světová válka, holocaust; politické, mocenské a ekonomické důsledky války 	
DĚJINY 20. STOLETÍ (PO R. 1945)		
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků • učí se chápat poválečný vývoj Československa, který vyústil v únorové události 1948 • učí se rozpoznávat znaky totalitní společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - mezinárodní konference a poválečné uspořádání světa - studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření - poválečné Československo v letech 1945 – 1948 - únorový převrat 1948 - postavení Československa a jeho postupné začleňování do sféry vlivu SSSR, projevy sovětizace Československa ve 	<p>MKV KD</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uvědomí si nutnost respektovat identitu druhých • seznámí se s postavením Československa v mezinárodních souvislostech • vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce • posoudí postavení rozvojových zemí • seznámí se s vnitřní situací v naší republice (události r. 1968) • učí se chápat postupný rozpad východního bloku rozkladem komunistických systémů • seznámí se s vnitřní situací v naší republice v roce 1989 a s vývojem v 90. letech – ustavení demokrat. režimu; vznik České republiky; začlenění České republiky do integračního procesu (vstup do NATO, EU) • prokáže základní orientaci v problémech současného světa • uvědomuje si hrozbu terorismu; vliv médií na každodenní život a politické dění 	<p>všech oblastech společenského života i v každodenním životě lidí</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnitřní situace v zemích východního bloku - charakteristika západních zemí (na vybraných příkladech) - rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět - vnitřní situace v zemích východního bloku (krizové projevy) - krize sovětského impéria a „perestrojka“ - obnova demokracie ve východní Evropě a „sametová revoluce - rozpad Československa, vznik České republiky - problémy současnosti - technika, věda a kultura ve 2. pol. 20. stol.; sport a zábava - evropská integrace, globalizace 	
---	---	--

DODATEK K ŠVP PLATNÝ OD 1.9. 2013

5.5.2. Občanská výchova**Charakteristika vyučovacího předmětu**

Vzdělávací oblast člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Ve vzdělávací oblasti člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích. Vzdělávací oblast člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast člověk a jeho svět. Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, k utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- rozlišování mýtů a skutečnosti, k rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru

- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientace v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Vyučovacími předměty prolínají průřezová témata:

OSV – poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti a hodnoty, postoje, praktická etika

VDO – občanská společnost a škola, občan, občanská společnost a stát, forma participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané

MKV – lidské vztahy

EV – lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení a reality

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu občanská výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

- vedeme žáky k vyhledávání a třídění informací
- zadáváme žákům samostatné práce vyžadující aplikaci teoretických poznatků
- vedeme žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání
- ve výuce zřetelně rozlišujeme základní a rozšiřující učivo
- motivujeme k učení; snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení
- při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- vedeme žáky k odpovědnosti za své rozhodnutí
- učíme žáky nebát se problémů (problém není hrozba, ale výzva)

- podporujeme netradiční způsoby řešení problémů
- podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problémů
- podporujeme samostatnost a tvořivost žáků včetně týmové spolupráce
- monitorujeme, jak žáci řešení problémů zvládají

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- zaměřujeme se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce
- klademe důraz na "kulturní úroveň" komunikace
- netolerujeme agresivní, hrubé a vulgární projevy chování žáků
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- zařazujeme činnosti umožňující komunikaci s různými věkovými skupinami žáků i dospělou populací
- učíme žáky asertivnímu chování
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňující vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima u každého člena třídního kolektivu

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vedeme žáky k sebeúctě a k úctě druhých lidí
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- netolerujeme sociálně patologické projevy chování (šikana, drogy, kriminalita mládeže)
- neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření
- využíváme pomoci a zkušenosti odborníků (výchovní poradci, OPD)
- problémy řešíme věcně, rozumě a spravedlivě (bez emocí a zášti)
- průběžně seznamujeme žáky s vhodnými právními normami
- sami respektujeme právní předpisy, vnitřní řád školy, plníme příkladně své povinnosti a respektujeme osobnost žáka a jeho práva

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- důsledně vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel (používání vhodných materiálů, nástrojů, technologií a ochranných prostředků, dodržování hygieny a bezpečnosti práce)
- cíleně seznamuje žáky s různými profesemi
- snažíme se žákům pomoci při volbě jejich dalšího povolání
- seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci Evropské unie

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 6.ročník		
Dotace: 1, povinný		POZNÁMKY
VÝSTUPY	UČIVO	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> • zdůvodní nepříjemnost vandalského chování a 	ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI - člověk a společnost – zásady společenského chování	VDO OOSS , FPOPŽ

<p>aktivně proti němu vystupuje</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem • rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti • posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci • posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek • rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání • popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	<p>- komunikace mezi lidmi společenská role člověka</p>	<p>OSV PL , MV , Ko</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají • kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a 	<p>KULTURNÍ DĚDICTVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • kultura, pojem a vliv kultury na lidský život- kulturní instituce v místě bydliště, v regionu a ve státě • masová kultura (rozhlas, televize, internet) • reklama, propagace • kulturní dědictví 	<p>MV KČVMSR</p>

<p>reklamy na veřejné mínění a chování lidí</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu • objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů • rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu 	<p>NÁŠ REGION, NAŠE VLAST</p> <ul style="list-style-type: none"> • významná místa a památky ČR (okrajově)- státní svátky • státní symboly • národ, národnostní menšiny ve státě a v regionu • výsostná území ČR v zahraničí 	
<p>orientuje se v historii a památkách svého okolí zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p>	<p>NAŠE ŠKOLA, NAŠE OBEC</p> <ul style="list-style-type: none"> - město Kraslice a okolí - historie Kraslic a okolí - místní a regionální památky - městské a krajské úřady 	<p>VDO OSŠ</p>

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 7.ročník		
Dotace: 1, povinný		POZNÁMKY
VÝSTUPY	UČIVO	<i>Průřezová témata</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede jejich příklady, chrání duševní vlastnictví • objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, 	<p>MAJETEK, VLASTNICTVÍ A HOSPODAŘENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - majetek, pojem-osobní, rodinný, obecní a státní majetek (vlastnictví majetku) 	

<p>manželství</p> <ul style="list-style-type: none"> • sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvaží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi • na příkladech ukáže vhodné využití nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení 	<ul style="list-style-type: none"> - peníze (obecně) - hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing 	
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti • rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání • zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu 	<p>ČLOVĚK A MORÁLKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - mravnost a morálka- mravní hodnoty, lidská důstojnost - vztah morálky a práva - svědomí v životě člověka 	<p>MKV LV</p>
	<p>ČLOVĚK A LIDSKÁ PRÁVA</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu • objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zaujímá tolerantní postoje k menšinám • rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti • dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování 	<ul style="list-style-type: none"> - lidská práva- pojem, základní lidská práva- Listina základních práv a svobod (okrajově) - specifická lidská práva - základní práva spotřebitele - rovnost a nerovnost lidí - lidská práva a mezinárodní společenství, ochrana lidských práv 	
<ul style="list-style-type: none"> • objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života • posoudí vliv os. vlastností na dosahování individuálních i společ. cílů, objasní význam vůle • rozpoznává projevy záporných char. vlastností u sebe i u druhých lidí, krit. hodnotí a usměrňuje své chování 	<p>ČLOVĚK A DOSPÍVÁNÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - tělesné a citové změny, změny v myšlení, sociální vývoj - rozvoj schopností - utváření charakteru 	
<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory • uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní 	<p>GLOBÁLNÍ PROBLÉMY LIDSTVA</p> <ul style="list-style-type: none"> - planeta Země, světadíly, náš domov – svět přírody a lidské kultury (ohrožená příroda a kultura) - globální ekologické problémy (globální oteplování, přírodní 	<p>EV VČP, ŽP</p> <p>Mezipředmětové vztahy- zeměpis(zeměpis světadílů), přírodopis(ohrožené</p>

<p>názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni-v obci, regionu 	<p>katastrofy, znečišťování ovzduší...) a způsoby jejich řešení</p> <ul style="list-style-type: none"> - globální společenské problémy (přelidnění - potravinová otázka, vliv člověka na životní prostředí...) a způsoby jejich řešení 	<p>druhy flóry a fauny</p> <p>VMEGS ES</p>
---	---	---

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 8.ročník		
Dotace: 1, povinný		POZNÁMKY
VÝSTUPY	UČIVO	<i>Průřezová témata</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činností a spolupráce při postihování trestných činů • rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady • diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání 	<p>ČLOVĚK A PRÁVO</p> <ul style="list-style-type: none"> -právo, pojem a vznik práva- úloha práva ve společnosti, odvětví práva (trestní právo, občanské právo...), právní vztahy a jejich účastníci, právní řád ČR, právní ochrana (Policie ČR, soudy a státní zastupitelství) -odpovědnost jedince za své jednání- přestupek a trestný čin protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání <ul style="list-style-type: none"> - trestní postižitelnost - porušování předpisů v silničním provozu - porušování práv k duševnímu vlastnictví - korupce 	
<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování 	<p>ČLOVĚK A OBČANSKÝ ŽIVOT</p> <ul style="list-style-type: none"> • státní občanství- práva a povinnosti občana státu 	<p>VDO OSŠ , OOSS</p>

<ul style="list-style-type: none"> • provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy - osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci • vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů 	<ul style="list-style-type: none"> • občanskoprávní řízení, Občanský zákoník (zákon č. 40/1964Sb.), vlastnické právo, občanskoprávní smlouvy, pojištění-druhy, zdravotní a sociální péče 	
<ul style="list-style-type: none"> • posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek • popíše, jak lze řešit situaci v nezaměstnanosti • popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	<p>ČLOVĚK A PRACOVNÍ ŽIVOT -volba povolání, předpoklady pro výkon povolání- pracovní příležitosti v regionu</p> <p>-úřady práce, rekvalifikace</p> <p>-pracovní poměr, jeho vznik a zánik, pracovní smlouva, pracovní proces, odměňování práce, péče státu o zaměstnance</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života • rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání • uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v 	<p>ČLOVĚK A CITOVÝ ŽIVOT</p> <ul style="list-style-type: none"> • citové prožitky, nálady, afekty a vášně • citové vztahy, kamarádství, přátelství, milostné vztahy • náročné životní situace, frustrace, konflikt, stres, 	<p>OSV ŘPRD , MV , Ko</p>

různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	stresové situace, reakce na stres	
---	-----------------------------------	--

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 9.ročník		
Dotace: 1, povinný		POZNÁMKY
VÝSTUPY	UČIVO	<i>Průřezová témata</i>
<ul style="list-style-type: none"> objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru 	STÁT A PRÁVO <ul style="list-style-type: none"> stát, pojem a vznik státu-právo, pojem a vznik práva (opakování) formy státu, státní zřízení nejvyšší právní normy ve státě (Ústava ČR a Listina základních práv a svobod) vnější a vnitřní ochrana státu právní odvětví (opakování a rozšíření) státní moc (zákonodárná, výkonná a soudní) trestná činnost trestný čin (opakování a rozšíření) kriminalita mládeže drogy, drogová problematika kriminalita páchaná na dětech a mladistvých pojem terorismus, teroristické organizace, boj s terorismem 	VDO OOSS , PD
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a 	STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ <ul style="list-style-type: none"> lidské potřeby, druhy lidských potřeb- peníze, 	

<p>způsoby jejich ochrany uveďte příklady</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi • vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uveďte nejčastější druhy pojištění a navrhně, kdy je využít • uveďte a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu • rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uveďte příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané • rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uveďte příklady jejich součinnosti • na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz 	<p>jejich hodnota a význam</p> <ul style="list-style-type: none"> - výroba a služby (pojišťovnictví, bankovníctví...) - tržní vztahy - daně a daňový systém (daňová soustava) - státní rozpočet - sociální politika státu - hospodářská politika státu - banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků 	
<ul style="list-style-type: none"> • popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uveďte příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování • uveďte některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má 	<p>NADNÁRODNÍ SPOLEČENSTVÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropská unie (vznik, členství, práva a povinnosti členů, smlouva o přistoupení ČR k EU...)- OSN - UNESCO, světové dědictví, památky UNESCO v ČR a ve světě - UNICEF, životní podmínky dětí ve světě 	<p>VMEGS OE,JE</p>

<p>vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání 	<ul style="list-style-type: none"> - WHO (založení a strategické záměry) - NATO 	
<ul style="list-style-type: none"> • zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu • rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti • posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek 	<p>ŽIVOTNÍ PERSPEKTIVY</p> <ul style="list-style-type: none"> - citový, rodinný, pracovní a občanský život jako různé stránky lidského života, význam jejich rovnováhy- životní aspirace, životní plány a cíle; plánování významných životních kroků, volba životního cíle - význam informací pro možnost kompetentního rozhodování, způsoby a metody efektivního rozhodování - podmínky a možnosti reálného hodnocení vlastních dovedností, schopností, předpokladů apod. - hledání smyslu lidského života, faktory ovlivňující vytváření představ o budoucím životě - význam životní zkušenosti; pestrost životních perspektiv jako předpoklad zvládnutí životních krizí a neúspěchů - problémy náhražkových forem životních aktivit, otázky konzumu, pokleslých forem osobního života apod. - problémy a možná nebezpečí působení náboženských sekt 	<p>OSV HPPE</p>

